

Prima instanță: Curtea de Apel Bălți (jud. Iu. Grosu)

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE A REPUBLICII MOLDOVA

D E C I Z I E

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ

06 august 2014

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în componența:

Președintele, judecător

Judecătorii:

Svetlana Novac

Ala Cobăneanu

Ion Corolevschi

Maria Ghervas

Oleg Sternioală

examinînd recursul declarat de către SRL „Franzel Nord” în proces de insolabilitate împotriva hotărîrii din 02 iunie 2014 a Curții de Apel Bălți,

în pricina civilă la cererea depusă de B.C. „Energbank” SA împotriva SRL „Franzel Nord”, intervenienți accesorii SRL „Iasercom” și SRL „Mazel-Nord” privind confirmarea creanței,

cererea reconvențională declarată de SRL „Franzel Nord” în proces de insolabilitate împotriva lui B.C. „Energbank” SA cu privire la nulitatea contractelor de credit și de fidejusiune,

c o n s t a t ă:

La data de 23 ianuarie 2014 B.C. „Energbank” SA a înaintat acțiune în judecată împotriva SRL „Franzel Nord” cu privire la confirmarea creanței.

În motivarea acțiunii a invocat că la 27 septembrie 2012, în baza hotărîrii Curții de Apel Bălți, menținută prin decizia din 19.12.2012 a Curții Supreme de Justiție, a fost intentat procesul de insolabilitate în privința SRL „Franzel Nord”.

Susține că avînd creanțe pecuniare față de debitorul declarat insolubil, B.C. „Energbank” SA a înaintat cerere de validare a creanțelor în sumă de 2631524,41 lei, 511360,32 dolari SUA și 14865,99 Euro, care prin încheierea din 12.04.2013 a Curții de Apel Bălți a fost respinsă, pe motiv că creanțele înaintate spre validare sunt litigioase și urmînd a fi examinate în cadrul altui proces judiciar. Ulterior încheierea dată a fost contestată cu recurs și prin decizia din 19.06.13 a Curții Supreme de Justiție încheierea recurată a fost menținută, fiind explicat BC „Energbank” SA că este în drept să intenteze un proces separat de confirmare a creanțelor nevalidate.

Menționează BC „Energbank” că deoarece în procedura de insolabilitate i s-a refuzat în validarea creanțelor din motivul existenței unui litigiu, întru apărarea drepturilor sale de creditor, în corespundere cu prevederile art.144 alin.4 a Legii insolabilității nr. 149 din 29.06.12, a înaintat prezenta acțiune pentru confirmarea creanțelor sale față de debitorul SRL „Franzel Nord”.

Invocă că creanțele solicitate de B.C. „Energbank” SA de a fi recunoscute sunt

bazate pe următoarele acte juridice: contractul de credit nr. 845-695 din 28.05.09, ulterior modificat și completat, conform căruia B.C. „Energbank” SA a acordat SRL „Franzel Nord” un credit în sumă de 300000 lei, scadent la 15.05.14, suma datorată conform acestui contract constituie - 309316,29 lei, fiind calculată pînă la data intentării față de debitor a procedurii de insolvență, adică pînă la data de 27.09.2012, ce include datoria la credit - 257887,01 lei, la dobîndă - 7748,87 lei, la dobînda majorată - 720,41 lei și a penalității în sumă de - 42960 lei.

La fel, SRL „Franzel Nord” a garantat prin contracte de fidejusiune o serie de alte credite, beneficiate de către alți debitori.

Astfel, în baza contractului de fidejusiune din 07.08.2009, SRL „Franzel Nord” a garantat rambursarea creditului beneficiat de către SRL „Iasercom” conform contractului de credit nr. 845-696 din 28.05.2009, modificat și completat ulterior, în sumă de 300 000 lei, cu scadență la 15.05.14, datoria la care constituie - 312 208,72 lei, ce include datoria la credit - 260 625 lei, la dobîndă - 7 824,85 lei, la dobînda majorată - 798,87 lei și a penalității în sumă de - 42 960 lei.

Tot, SRL „Franzel Nord” a garantat prin contracte de fidejusiune o serie de alte credite, beneficiate de către SRL „Mezel-Nord”, după cum urmează:

- în baza contractului de fidejusiune din 20.11.09, a fost garantată rambursarea creditului conform contractului de credit nr. 845-737 din 20.11.09, modificat și completat ulterior, în sumă de 176500 dolari SUA, scadent la 19.11.16, suma datorată conform acestui contract constituie - 211340,73 dolari SUA, ce include datoria la credit - 170616 dolari SUA, la dobîndă - 8071,31 dolari SUA, dobînda majorată - 883,42 dolari SUA și a penalității în sumă de - 31770 dolari SUA;

- în baza contractului de fidejusiune din 26.11.09, a fost garantată rambursarea creditului conform contractului de credit nr. 845-742 din 26.11.09, modificat și completat ulterior, în sumă de 84000 dolari SUA, scadent la 25.11.14, suma datorată conform acestui contract constituie -101342,66 dolari SUA, ce include datoria la credit - 81668 dolari SUA, la dobîndă - 3867 dolari SUA, dobînda majorată - 687,66 dolari SUA și a penalității în sumă de - 15120 dolari SUA;

- în baza contractului de fidejusiune din 02.10.09 a fost garantată rambursarea creditului conform contractului de credit nr.845-725 din 02.10.09, modificat și completat ulterior, în sumă de 1200000 lei, scadent la 30.09.16, suma datorată conform acestui contract constituie - 1411704,04 lei, ce include datoria la credit - 1120000 lei, dobînda - 70765,15 lei, dobînda majorată - 4938,89 lei și a penalității în sumă de - 216000 lei;

- în baza contractului de fidejusiune din 07.10.09, a fost garantată rambursarea creditului conform contractului de credit nr. 845-726 din 07.10.09, modificat și completat ulterior, în sumă de 500000 lei, scadent la 06.10.14, suma datorată conform acestui contract constituie - 598295,36 lei, ce include datoria la credit - 472222 lei, la dobîndă - 30668,23 lei, la dobînda majorată - 5405,13 lei și a penalității în sumă de - 90000 lei;

- în baza contractului de fidejusiune din 25.03.10, a fost garantată rambursarea creditului conform contractului de credit nr. 845-757 din 25.03.10, modificat și completat ulterior, în sumă de 1 216,99 Euro, 100 000 dolari SUA și 73 500 dolari SUA, scadent după cum au fost indicate la 24.03.12, 26.03.15 și 24.03.17, suma datorată conform acestui contract constituie - 198 676,93 dolari SUA și 14 865,99 Euro, ce include datoria la credit - 173 500 dolari SUA și 1 216,99 Euro, la dobîndă - 8 276,26 dolari SUA și 65,83 Euro, la dobînda majorată - 222,67 dolari SUA și 62,2 Euro și a penalității în sumă de - 16 678 dolari SUA și 13 520,97 Euro.

Dat fiind faptul că SRL „Franzel Nord” a garantat, în temeiul contractelor de

fidejusiune indicate mai sus și executarea corespunzătoare a obligațiilor asumate față de BC”Energbank” SA și a altor debitori, care nu și-a executat obligațiile asumate, urmează a fi încasată din contul SRL „Franzel Nord” atât datoria din propriul contract de credit nr. 845-695 din 28.05.2009, cât și din contractele de fidejusiune, pe care acesta le-a garantat și anume: nr. 845-696 din 28.05.09, nr. 845-737 din 20.11.09, nr. 845-742 din 26.11.09, nr. 845-725 din 02.10.09, nr. 845-726 din 07.10.09 și nr. 845-757 din 25.03.10.

Menționează că toate aceste contracte de credit și de fidejusiune, pînă la moment sunt valabile și produc efecte juridice între părți, astfel că cerința BC”Energbank”SA de încasare din contul SRL „Franzel Nord” a datoriilor pe contractele de credit executarea cărora a fost garantată prin fidejusiune este întemeiată și confirmată prin prevederile legale.

Consideră că în virtutea obligației asumate de debitorul SRL „Franzel Nord” prin contractele de fidejusiune, acesta urmează să răspundă pentru neexecutarea de către SRL „Iasercom” și SRL „Mezel-Nord” a obligațiilor sale de plată pe contractele de credit, garantate de SRL „Franzel Nord”. La fel, consideră că obligațiile SRL „Iasercom” și SRL „Mezel-Nord” pe contractele de credit garantate de SRL „Franzel Nord”, nu se execută, acestea fiind scadente anticipat, astfel de circumstanțe se confirmă prin calculele datoriilor anexate la materialele pricinii.

Declară că acțiunea în cauză, urmează a fi examinată în corespundere cu art. 5 alin. 2 a Legii insolabilității, care stipulează că instanța de insolabilitate dispune de competență exclusivă la judecarea, în cadrul procesului de insolabilitate, a litigiilor ce țin de masa debitoare. Dacă partea interesată invocă existența unui litigiu de drept referitor la masa debitoare, instanța de insolabilitate va judeca această cauză într-un proces separat, în procedură contencioasă, conform Codului de procedură civilă. Această normă de drept urmează a fi aplicată în coroborare cu prevederile art. 144 alin. 4 a Legii insolabilității.

Prin urmare, avînd în vedere că SRL „Franzel Nord” în proces de insolabilitate, are față de BC”Energbank” SA obligații pecuniare nestinse și ținînd cont de faptul că a garantat executarea obligațiilor pecuniare ale terțelor persoane, bazîndu-se pe circumstanțele de fapt ale cauzei și prevederile Legii insolabilității, cele a Codului civil, instanța de insolabilitate urmează să apere drepturile revendicate de B.C. „Energbank” SA, prin obligarea pîrîtului la executarea obligațiilor asumate.

În concluzia celor relatate, B.C. „Energbank” SA solicită încasarea din contul SRL „Franzel Nord” în proces de insolabilitate în beneficiul său datoria din contractele de credit nr. 845-695 din 28.05.09, nr. 845-696 din 28.05.2009, nr. 845-737 din 20.11.09, nr. 845-742 din 26.11.09, nr. 845-725 din 02.10.09, nr. 845-726 din 07.10.09 și 845-757 din 25.03.10, în mărime totală de 2631524,41 lei, 511360,32 dolari SUA și 14865,99 Euro și a încasa din contul SRL „Franzel Nord” în proces de insolabilitate cheltuielile de judecată sub formă de taxă de stat în mărime de 50000 lei.

Prin încheierea din 10.03.2014 a Curții de Apel Bălți s-a dispus atragerea în proces în calitate de intervenienți accesorii SRL „Iasercom” și SRL „Mazel-Nord” (f.d. 124).

La data de 07 aprilie 2014 SRL „Franzel Nord” în proces de insolabilitate a naintat cerere reconvențională împotriva B.C. „Energbank” SA privind nulitatea contractelor de credit și de fidejusiune.

În motivarea cererii a invocat că B.C. „Energbank” SA s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Franzel Nord” privind încasarea datoriilor ce rezultă din contractele sus menționate, însă reclamantul consideră că contractele nominalizate sunt viciate și frauduloase fiind lovite de nulitate prin prisma legislației în vigoare.

Susține că la data de 27.09.2012 de către Curtea de Apel Bălți a fost emisă hotărîrea nr. 2e-203/12 prin care s-a dispus intentarea procesului de insolabilitate în privința SRL „Franzel Nord”, c/f 1003607003154, cu desemnarea în calitate de administrator al insolabilității a Î.I. „Purcel Igor”. Ulterior, prin hotărîrea din 08.02.2013 a adunării creditorilor SRL „Franzel Nord”, administratorul insolabilității a fost împuternicit să sesizeze organele de conducere a întreprinderii în vederea obținerii informațiilor necesare bunei desfășurări a procesului de insolabilitate cu preluarea tuturor documentelor întreprinderii. Însă, spre regret, toate solicitările înaintate organelor de conducere a debitorului, pînă în prezent, au fost ignorate totalmente fapt care justifică apariția suspiciunilor în privința legalității administrării SRL „Franzel Nord” inclusiv și asupra legalității contractelor contestate.

Mai invocă că din cauza eschivării factorilor de decizie a debitorului de la executarea dispozițiilor hotărîrilor judecătorești și a administratorului insolabilității, eliberate în conformitate cu prevederile Legii insolabilității, sunt generate în continuare prejudicii materiale colosale creditorilor printre care figurează și statul Republica Moldova - fiind estimate la circa 2,5 mln. lei.

Reieșind din aceste circumstanțe solicită reclamantul obligarea pîrîtului să prezinte actele necesare pentru examinarea obiectivă și multiaspectuală a prezentului litigiu. Menționează că administratorul insolabilității SRL „Franzel Nord” s-a adresat către B.C. „Energbank” SA cu solicitare de a elibera actele necesare, însă acesta a refuzat.

Totodată, menționează că consimțământul SRL „Franzel Nord” la semnarea contractelor respective a fost viciat, ori conform certificatului constatator nr. 281 eliberat la data de 02.10.2013 de către Î.S. „Camera înregistrării de Stat” începînd cu data de 29 ianuarie 2009 și pînă în prezent, unicul asociat al SRL „Franzel Nord” cu cota de participare 100% este Istrate Alvian, care prin declarația din 14 septembrie 2013 a informat despre faptul că nu a eliberat acordul la semnarea contractelor de credit și fidejusiune cu B.C. „Energbank” SA

Suplimentar a mai invocat că contractele de credit și de fidejusiune indicate mai sus urmează a fi declarate nule cu repunerea părților în poziția inițială, bazîndu-se pe prevederile art. 219, alin. (2) Cod civil al RM.

Prin hotărîrea din 02 iunie 2014 a Curții de Apel Bălți s-a admis integral acțiunea declarată B.C. „Energbank” SA și s-a încasat de la SRL „Franzel Nord” în proces de insolabilitate în beneficiul B.C. „Energbank” SA suma de 2631524,41 lei, 511360,32 dolari SUA, 14865,99 Euro și taxa de stat în mărime de 50000 lei, iar cererea reconvențională înaintată de SRL „Franzel Nord” privind nulitatea actelor juridice încheiate între B.C. „Energbank” SA și SRL „Franzel Nord” în privința contractului de credit din 28.05.2009 și a contractului de fidejusiune din 07.08.2009 a fost respinsă ca tardivă, iar în privința contractelor de fidejusiune din 20.11.2009, 26.11.2009, 02.10.2009, 07.10.2009, 25.03.2010 a fost respinsă ca nefondată.

Considerînd ilegală hotărîrea pronunțată, la data de 26 iunie 2014 SRL „Franzel Nord” a contestat-o cu recurs, solicitînd casarea hotărîrii din 02 iunie 2014 a Curții de Apel Bălți, cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de fond și încasarea din contul BC „Energbank” SA în beneficiul său taxa de stat achitată pentru judecarea recursului.

În expunerea motivelor în recurs, recurentul consideră ilegală și neîntemeiată hotărîrea contestată, reieșind din faptul că instanța de insolabilitate a încălcat dreptul SRL „Franzel Nord” la un proces echitabil, deoarece a reținut ilegal examinarea de către Curtea de Apel Bălți a cauzei, ori conform art. 33¹ a CPC RM, judecătoriile examinează și soluționează în fond toate pricinile civile, dacă legea nu prevede altfel. Mai mult ca

atît, susţine că la data de 22.05.2013 B.C. „Energbank” SA s-a adresat Curţii de Apel Bălţi cu aceiaşi cerere de chemare în judecată, întemeiată pe aceleaşi motive de fapt şi de drept, care a fost restituită prin încheierea instanţei nr. 2c-43/13 din 26 noiembrie 2013. În motivarea încheierii de restituire, Curtea de Apel Bălţi a constatat că competenţa pentru examinarea prezentului litigiu aparţine instanţei de nivelul întâi conform normelor generale. Totodată, s-a explicat reclamantului că este în drept să depună o nouă cerere de chemare în judecată în instanţa de drept comun de primul nivel, însă contrar celor constatate prin încheierea instanţei, reclamantul a depus repetat cererea de chemare cu încălcarea competenţei jurisdicţionale, iar judecătorul instanţei a reţinut ilegal această cerere spre examinare.

SRL „Franzel Nord” consideră că argumentul reclamantului privind aplicabilitatea art. 5, alin.(2) al Legii insolabilităţii este neîntemeiat pe motiv că litigiul de drept nu se referă exclusiv la masa debitoare, dar la obligaţiile persoanelor terţe (SRL „Mezel-Nord” şi SRL „Iasercom”).

Astfel, consideră că Curtea de Apel Bălţi prin încheierea nr. 2c-43/13 din 26 noiembrie 2013 corect a stabilit instanţa competentă de examinarea litigiului complex dintre B.C. „Energbank” SA şi SRL „Franzel Nord”.

Suplimentat declară că în asemenea circumstanţe, cînd există o încheiere definitivă şi irevocabilă a aceleiaşi instanţe (Curtea de Apel Bălţi) prin care s-a stabilit anterior că judecătoria competentă urma să judece cauza, SRL „Franzel Nord” consideră inadmisibilă abordarea repetată a subiectului cu luarea unei decizii diferite, în caz contrar se formează o situaţie de incertitudine cînd justiţiabilii sunt lezaţi în dreptul la un proces echitabil.

Mai menţionează recurentul că B.C. „Energbank” SA a refuzat administratorului insolabilităţii SRL „Franzel Nord” eliberarea actelor solicitate şi acesta consideră că în acţiunile date i-a fost încălcat şi dreptul fidejursorului la informare, prevăzut de art.1155 Cod Civil, care prevede că creditorul este obligat să furnizeze, la cererea fidejursorului, toate informaţiile utile privind conţinutul şi modalităţile obligaţiei principale şi privind stadiul de executare a acesteia.

Suplimentar susţine că prima instanţă la examinarea prezentului litigiu nu a verificat starea de fapt pe marginea executării titlurilor executorii eliberate de judecătoria Centru, mun.Chişinău privind încasarea datoriilor respective din contul celorlalţi debitori şi fidejutori.

Studiind materialele dosarului Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie consideră recursul neîntemeiat şi care urmează a fi respins ca fiind tardiv.

În conformitate cu art.8 alin.(1) Legea insolabilităţii nr. 149 din 29 iunie 2012, hotărârile şi încheierile instanţei de insolabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunţării şi numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Din materialele pricinii se constată cu certitudine că prin hotărîrea din 02 iunie 2014 a Curţii de Apel Bălţi s-a admis integral acţiunea înaintată de către B.C. „Energbank” SA şi s-a încasat de la SRL „Franzel Nord” în proces de insolabilitate în beneficiul B.C. „Energbank” SA suma de 2631524,41 lei, 511360,32 dolari SUA, 14865,99 Euro şi taxa de stat în mărime de 50000 lei, iar cererea reconvenţională înaintată de SRL „Franzel Nord” privind nulitatea actelor juridice încheiate între BC „Energbank” SA şi SRL „Franzel Nord” în privinţa contractului de credit din 28.05.2009 şi a contractului de fidejusiune din 07.08.2009 a fost respinsă ca tardivă, iar în privinţa contractelor de fidejusiune din 20.11.2009, 26.11.2009, 02.10.2009,

07.10.2009, 25.03.2010 a fost respinsă ca nefondată.

Ulterior, invocând ilegalitatea acestei hotărâri, la 26 iunie 2014, reprezentantul SRL „Franzel Nord” în proces de insolabilitate – Andrei Botnari a contestat-o cu recurs, solicitând casarea hotărârii recurate, cu remiterea pricinii la rejudecare în instanța de fond.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând situația de fapt din prezenta speță, în raport cu probele anexate la dosar, consideră oportun de a reitera prevederile art. 8 al Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, potrivit cărora, hotărârile și încheierile instanței de insolabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Instanța de recurs menționează că din actele pricinii și anume din procesul-verbal al ședinței de judecată din 02 iunie 2014, se constată cu certitudine că reprezentantul SRL „Franzel Nord” în proces de insolabilitate – Andrei Botnari a înaintat cerere privind amânarea ședinței pentru o altă dată, invocând că este antrenat la examinarea altor cauze, dar neprezentând careva probe în susținerea cererii.

Astfel, Colegiul consideră oportună examinarea cauzei de către instanța de insolabilitate deoarece, din materialele cauzei rezultă că conform încheierilor protocolare din 30.04.2014 și din 13.05.2014 reprezentantul SRL „Franzel Nord” în proces de insolabilitate – Andrei Botnari a fost prezent în ședințele de judecată și cunoștea despre ședința de judecată care urma a fi desfășurată la data de 02 iunie 2014.

Astfel, instanța de insolabilitate corect a examinat cauza în lipsa reprezentantului SRL „Franzel Nord”, pronunțând hotărârea la data de 02 iunie 2014, iar termenul de atac a acesteia începând să curgă de la data pronunțării. Ori procedura de citare a recurentului a fost respectată, acesta urmînd să-și exercite drepturile procedurale cu bună-credință conform prevederilor legale.

În aceste circumstanțe, Colegiul judiciar al Curții Supreme de Justiție concluzionează că termenul de atac al hotărârii contestate începe să curgă din data pronunțării ei, adică din data de 03.06.2014 și expiră la data de 17.06.2014.

În speță, instanța de recurs reiterează că recursul împotriva hotărârii menționate, a fost declarat doar la data de 26 iunie 2014, cu încălcarea termenului legal de contestare.

Instanța de recurs reiterează că exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decît într-un anumit cadru prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după expirarea cărora valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Mai mult decît atît, Colegiul menționează că părțile antrenate într-un proces, trebuie să se comporte cu bună credință față de drepturile procedurale conferite de legislator.

Totodată, de menționat că părțile interesate în cadrul unui proces, trebuie să urmărească cu bună-credință desfășurarea procesului, remarcă sugerată și de jurisprudența Curții Europene.

Astfel, instanța de recurs concluzionează că recursul declarat de reprezentantul SRL „Franzel Nord” în proces de insolabilitate – Andrei Botnari la data de 26 iunie 2014, este unul tardiv, declarat în afara termenului legal, fără a se invoca motive întemeiate care ar justifica încălcarea acestui termen.

Avînd în vedere cele expuse mai sus, completul Colegiul civil, comercial și de

contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că recurentul a omis termenul de declarare a recursului, fără careva motive justificate.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că recurentul a depus recursul în afara termenului legal, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul ca fiind tardiv.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge ca fiind tardiv recursul declarat de reprezentantul SRL „Franzel Nord” în proces de insolabilitate – Andrei Botnari.

Se menține hotărîrea din 02 iunie 2014 a Curții de Apel Bălți, adoptată în pricina civilă la cererea depusă de B.C. „Energbank” SA împotriva SRL „Franzel Nord”, intervenienți accesorii SRL „Iasercom” și SRL „Mazel-Nord” privind confirmarea creanței și la cererea reconvențională declarată de SRL „Franzel Nord” în proces de insolabilitate împotriva lui B.C. „Energbank” SA cu privire la nulitatea contractelor de credit și de fidejusiune.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele, judecător

Svetlana Novac

Judecătorii:

Ala Cobăneanu

Ion Corolevschi

Maria Ghervas

Oleg Sternioală